

Kaskisten vanhus- ja vammaisneuvoston kannanotto Pohjanmaan hyvinvointialueen eteläisen osan intervallihoitoon sekä erityisesti äidinkielenään suomea puhuvan väestön palveluihin

Kaskisten vanhus- ja vammaisneuvosto haluaa ilmaista huolensa Kaskisten ikäihmisten, ja erityisesti suomenkielisten väestön, intervalli- ja kuntoutushoidon sekä kotihoidon nykytilasta.

Laki määrittelee Suomen kansallisiksi kieliksi suomen ja ruotsin sekä joidenkin kuntien osalta myös saamen. Pohjanmaan hyvinvointi alue on kaksikielinen.

Näin ollen on varsin outoa, että asiakkaita voidaan sijoittaa saamaan hoitoa hoitolaitoksiin, joissa ei voida taata, että jokaisessa vuorossa olisi riittävää määrää suomenkieltä taitavaa henkilöstöä. Aina voidaan myös miettiä, entäpä jos tilanne olisikin päinvastainen. Jolloin vasta argumentti olisi, että kyllä Suomessa pitää osata suomen kieltä. Niinpä!

Haluamme tuoda esille erityisesti seuraavat ongelmakohtat:

1. Suomenkielisen hoito- ja palveluhenkilöstön puute

Laki määrittelee, että hyvinvointialueen on järjestettävä iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Palvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Muun palveluntarpeen ennalta ehkäisemiseksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti kuntoutumista edistäviin ja kotiin annettaviin palveluihin.

Kaksikielisellä hyvinvointialueella on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja järjestettävä sekä suomeksi että ruotsiksi siten, että asiakas saa ne valitsemallaan kielellä joko suomeksi tai ruotsiksi. Hyvinvointialue saa rahoitusta kaksikielisyyden toteutumisesta.

Tammikuussa toimintansa aloittaneen Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän kelpoisuussäännössä on määritelty mm. kielitaidolliset ja ammatilliset vaatimukset. Kelpoisuussäännön mukaan henkilöstöllä tulee olla asianmukainen koulutus ja kielitaito. Sekä suomen- että ruotsinkielisillä asukkailla on jatkossakin oikeus saada hoitoa ja palveluita omalla äidinkielellään. Tämä nähdään edellytyksenä laadukkaalle hoidolle.

Tästä huolimatta suomenkielisiä ikäihmisiä sijoitetaan intervallihoitoon, akuuttihoitoon ja pidempäänkin hoitoon, joihinkin terveydenhuollon yksiköihin, missä ei voida taata suomenkielistä henkilökuntaa jokaiseen työvuoroon. Voi vain kuvitella vanhuksen hätäannystä tilanteessa, kun hän on hoidettavana oudossa paikassa, eri kunnassa ja henkilökunta ei puhu suomen kieltä. Apua on aina helpompi ottaa vastaan ja antaa omalla äidinkielellä näin ei synny vierauden tunnetta. Samoin on myös tilanne kotihoidossa tällä hetkellä. Kotihoidon keskittämisestä johtuneista työn uudelleen organisoimisesta on seurannut se, että suomenkielisiä työntekijöitä on siirtynyt muihin tehtäviin.

2. Intervallihoidon järjestäminen hyvinvointialueen eteläosassa

Pohjanmaan hyvinvointialue on linjannut ikäihmisten hoito- ja hoivapalveluita uudelleen. Hyvinvointialueen eteläisessä osassa on erittäin suuri huoli intervallihoidon riittävydestä. Päätösten mukaisesti intervallipaikat on lopetettu Kaskisista ja Kristiinankaupungista. Koko eteläisen alueen, Kaskisten, Kristiinankaupungin ja Närpiön, intervallihoito on keskitetty Närpiön

Övermarkin Alvinakotiin. Närpiön Alvinakodissa on tällä hetkellä 6 intervallipaikkaa. Paikkaluku nousee 12 luonnollisen poistuman kautta, jonka kestoa on mahdotonta arvioida.

Miten voidaan ajatella, tällä hetkellä 6 intervallipaikan riittävän koko eteläisen alueen tarpeeseen? Omaishoitajien jaksamiselle on erittäin tärkeää säännölliset lomat raskaan työn (24/7) jaksottamisessa. Toisaalta on varsin merkittävää, että intervallijakson aikana hoidettava saa kuntoutusta, jotta hänen selviytymisensä kotona jatkuu mahdollisimman turvallisesti.

3. Kotihoito

Hyvinvointialueen on järjestettävä iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystyöpalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Tarvittavat palvelut on ensisijaisesti toteutettava siten, että ne tukevat iäkkään henkilön mahdollisuutta asua omassa kodissaan niin pitkään kuin se on turvallista ja iäkäs henkilö voi tuntea elämänsä merkitykselliseksi ja arvokkaaksi.

Kaskisten kotihoito on siirtynyt Närpiön kotihoidon alaisuuteen, mikä on hankaloittanut työntekemistä Kaskisissa ja työntekijän työaikaa kuluu merkittävästi muuhun kuin asiakastyöhön. Huomattava osa päivittäisestä työajasta kuluu edestakaisin matkustamiseen (Kaskinen - Närpiö, Närpiö - Kaskinen 3xpvä), koska aamutapaamiset, ruokatunnit ja päivän päättäminen tapahtuvat Närpiössä. Päivittäiset palaverit ja työajat lienee hoidettavissa myös digitaalisesti? Suomea äidinkielenään puhuvaa henkilökuntaa onkin jo siirtynyt tästä syystä muihin tehtäviin. Kaskisten väestöstä lähes 70% on suomenkielisiä, joita tulee palvella ja hoitaa omalla kielellä.

Närpiö on ollut vuodesta 2016 virallisesti kaksikielinen kaupunki, näin ollen laissa olevat määrittelyt kielelliset kohdat koskevat myös Närpiötä. Miten Närpiön kaupunki on huolehtinut tai tulee huolehtimaan siitä, että henkilökunnalla on vähintään tyydyttävät taidot suomen kielessä ja siten pystyy palvelemaan alueen suomenkielistä väestöä?

4. Kuntoutushoito

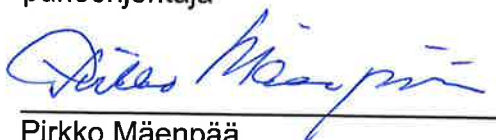
Palvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Muun palveluntarpeen ennalta ehkäisemiseksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti kuntoutumista edistäviin ja kotiin annettaviin palveluihin.

Kuntoutumisen kannalta on myös tärkeää, että asiakasta ymmärretään ja hän tulee kuulluksi omalla äidinkielellään. On varsin kallista ja epätarkoituksenmukaista romuttaa nyt hyvin toimineet palvelut ja yrittää tehdä kaikki uudella tavalla. Kuntoutuksen saaminen ajoissa ja oikea-aikaisesti on säästö. Ihmisten kuljettaminen maksaa, ja välimatkat asettaa monelle arkeen myös haastetta. Meillä on ollut Kristiinankaupungissa esimerkiksi erinomaisesti toimiva Geritrim, jonka toiminta on ollut aidosti kuntouttavaa. Tavoite on saada ihmiset asumaan pitkään kotona, ja silloin panostaminen myös kuntouttaviin palveluihin on huomioitava.

Kaskisissa 1.11.2023

Ingrid Nykänen
Vanhus- ja vammaisneuvoston
puheenjohtaja

Pirkko Mäenpää
Vanhus- ja vammaisneuvoston
jäsen

Reija Toikka-Klutse
Vanhus- ja vammaisneuvoston j
jäsen